Aan de colleges en raden van de Friese gemeenten

Geachte raad en college van burgemeester en wethouders,

De drie veiligheidsregio's Drenthe, Fryslân en Groningen werken al lange tijd samen op het gebied van opleiden en oefenen van alle brandweerpersoneel in Noord-Nederland. Het gaat hierbij om opleidingen en trainingen voor bijna 2700 vrijwilligers en 300 beroepsmedewerkers, die werkzaam zijn vanuit 141 brandweerposten in de drie regio's. Om de opleidingen gezamenlijk te organiseren is in 1978 de Stichting Brandweeropleidingen Noord (BON) opgericht.

Hoewel het altijd de bedoeling is geweest dat de BON als organisatie van en voor de drie veiligheidsregio's functioneert, blijkt uit onderzoek dat de Stichting BON tot nu toe juridisch losstaat van de drie veiligheidsregio's. Dit brengt risico's met zich mee voor zowel de veiligheidsregio's, als de BON en de afzonderlijke bestuurders. Zo hebben de veiligheidsregio's formeel geen zeggenschap en sturing en wordt niet voldaan aan alle aanbestedingswetgeving. Vanuit het oogpunt van rechtmatigheid wordt dit niet wenselijk geacht. Voor de BON is er bovendien geen bedrijfscontinuïteit gegarandeerd door het gebrek aan afspraken.

Het bestuur van Veiligheidsregio Fryslân heeft daarom een voorgenomen besluit genomen tot deelname in de Stichting Brandweeropleidingen Noord (BON). Hierop is artikel 31a van de Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing. Dit betekent dat:

1. Het algemeen bestuur besluit slechts tot de deelneming in stichtingen indien de regeling in deze mogelijkheid voorziet en dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang;
2. Het besluit wordt niet genomen dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten een voorgenomen besluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.

De gemeenschappelijke regeling van Veiligheidsregio Fryslân voorziet in de mogelijkheid tot deelname aan een privaatrechtelijk rechtspersoon. Hierna lichten wij de huidige situatie en het belang van deelname in de Stichting Brandweeropleidingen Noord toe.

Toelichting huidige situatie
In de huidige statuten is het doel van de stichting omschreven als: *'het verzorgen van opleiding en oefening van de in de provincies Friesland, Groningen en Drenthe werkzame brandweerpersoneel'*.

Uit besluiten van de drie veiligheidsregio's blijkt bovendien dat het na de regionalisering van de brandweer in 2014 de bedoeling was om de BON te verbinden aan de regio's.

'Vanaf 1 januari 2014 zijn de brandweerorganisaties georganiseerd op het schaalniveau van de veiligheidsregio's. Dit betekent dat vakbekwaamheid geen lokale verantwoordelijkheid meer is, maar een regionale verantwoordelijkheid. De drie Noordelijke Veiligheidsregio's hebben een gezamenlijke opvatting dat een gemeenschappelijk onderdeel/voorziening van de drie veiligheidsregio's voor vakbekwaamheid wenselijk is. De huidige wijze van organiseren van de BON sluit nog niet aan op dit nieuwe perspectief.' (stuurgroep BON, 2015)

De bestuurscommissie veiligheid heeft in 2015 besloten tot wijziging van de statuten van de Stichting BON met de gedachte de juridische structuur te vereenvoudigen. Daarmee is destijds echter niet gerealiseerd dat de BON is verbonden aan de veiligheidsregio's.

Conclusies en verbetervoorstel
Op basis van het onderzoek wordt geconcludeerd dat:

1. de Stichting BON op dit moment formeel niet is verbonden aan de veiligheidsregio´s, maar dat dit wel noodzakelijk en gewenst is o.a. vanuit behoefte aan zeggenschap en sturing en het voldoen aan wet- en regelgeving;
2. de privaatrechtelijke rechtsvorm van een stichting nog past bij de gewenste werkzaamheden en taken. Op basis van extern juridisch advies is vastgesteld, dat hiermee de aansprakelijkheid voor eventuele verliezen en schulden kan worden uitgesloten, terwijl tegelijkertijd het toezicht voldoende ingericht kan worden;
3. de juridische uitwerking aanpassingen vereist om de BON beter te verbinden door o.a. het besluit tot deelname van de veiligheidsregio's in de Stichting BON, het aanpassen van statuten en het opstellen van overeenkomsten en reglementen. Deze aanpassingen zijn vrij eenvoudig en met beperkte kosten te realiseren.

In de onderzoeksrapportage zijn concrete verbetervoorstellen gedaan. Deze leiden tot een aanpassing van de statuten gericht op het verkleinen van de afstand tussen de veiligheidsregio's en de BON en versterken van de positie van de veiligheidsregio's. Naast aanpassing van de statuten worden verdere afspraken vastgelegd in overeenkomsten en reglementen. In de aangepaste structuur nemen de veiligheidsregio's deel in de Stichting BON.

Vervolg
De definitieve besluitvorming door de algemeen besturen van de drie veiligheidsregio's is voorzien voor halverwege 2025. Gezien het belang om te voldoen aan geldende wet- en regelgeving is het streven om halverwege 2025 de Stichting BON formeel verbonden te hebben aan de veiligheidsregio's Drenthe, Fryslân en Groningen.

Verzoek
Wij verzoeken u om eventuele wensen en bedenkingen ten aanzien van deelname aan de Stichting Brandweeropleidingen Noord (BON) uiterlijk 31 januari 2025 kenbaar te maken aan het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Fryslân.

Met vriendelijke groeten,
Namens het dagelijks bestuur,

Bijlage
1. Bestuurlijke samenvatting onderzoek BON Verbonden, mei 2024